

KONKURRENSUTSATT VERKSAMHET

SJÖFARTSVERKET

2003-04-10

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	1
UPPDRAGET	2
BAKGRUND	2
ANALYS	3
KRITERIUM 1	4
KRITERIUM 2	4
KRITERIUM 3	4
KRITERIUM 4	4
KONKURRENSUTSATTA VERKSAMHETER	5
ARKÖ KONFERENSANLÄGGNING	5
TRYCKERIVERKSAMHETEN	5
BYGGENTREPRENADVERKSAMHETEN	5
SJÖKORTSPRODUKTER FÖR BÅTSPORTBRUK (T.EX. DLS)	6

Sammanfattning

Sjöfartsverket har kommit fram till att följande definitioner bäst beskriver vilka verksamheter som är konkurrensutsatta:

- Sjöfartsverket skall i dag sälja tjänsten/produkten på marknaden
- Tjänsten/produkten tillhandahålls på marknaden av andra än Sjöfartsverket
- Produktionen av tjänsten/produkten skall ej vara av ringa omfattning
- Aktuell verksamhet bör bedrivas någorlunda kontinuerligt

Givet definitionerna har Sjöfartsverket kommit fram till att följande verksamheter är att betrakta som konkurrensutsatt verksamhet:

- Arkö konferensanläggning
- Sjöfartsverkets tryckeri
- Delar av byggentreprenadverksamheten
- Sjökortprodukter för båtsportbruk
(t ex DLS, Det Levande Sjökortet)

Uppdraget

I enlighet med Sjöfartsverkets regleringsbrev för år 2003 (N2002/12039/TP) skall Sjöfartsverket senast den 1 maj 2003 redovisa för Regeringskansliet (Näringsdepartementet) vilka intäkter och kostnader som är att hänföra till verkets konkurrensutsatta delar.

Sjöfartsverket har valt att dela upp denna redovisning i två delar. I föreliggande rapport redovisas de verksamheter som enligt Sjöfartsverkets uppfattning är att betrakta som konkurrensutsatta. I rapporten redovisas också grunderna för Sjöfartsverkets ställningstagande.

Den andra delen består av ekonomisk uppföljning med avseende på de ovan specificerade verksamheterna. Denna uppföljning liksom rapportering avses fortsättningsvis ske kvartalsvis.

Bakgrund

Under 2002 inkom två skrivelser till Konkurrensverket. Båda skrivelserna påtalade, vad som bedömdes vara, Sjöfartsverkets missbruk av sin dominerande ställning inom verksamhetsområdet sjökartor.

Missbruket bestod enligt författarna främst i att Sjöfartsverket prissatt, för dem, viktig insatsmateriel på ett ej konkurrensneutralt sätt.

Ärendena överlämnades till Konkurrensrådet för handläggning då Konkurrensverket fastslagit att konkurrenslagen inte var tillämplig i det aktuella fallet.

I den korrespondens som sedan följde i ärendet, (med Konkurrensrådet) så behandlades frågan om konkurrensutsatt verksamhet mer generellt. Hela Sjöfartsverkets konkurrensutsatta verksamhet togs upp, och också frågan om hur den bedrivs, sett ur ett konkurrentperspektiv.

Konkurrensrådets slutsatser i frågan kan sammanfattas på följande sätt:

Gällande köp av uppgifter från Sjöfartsverkets sjökortsdatabaser;
Prissättning och övriga villkor skall redovisas på ett tydligt och öppet sätt, oavsett om köparen är extern eller intern.

Gällande principiella lönsamhetskrav;
Projekt av typen Det Levande Sjökortet skall ha ett tydligt ekonomiskt mål, som bör inkludera en avkastning motsvarande tillämpade interna kalkylräntor. Dessutom bör klargöras att i de fall projekten inte uppfyller de uppsatta ekonomiska målen så kommer de att omprövas.

Gällande tryckeriverksamheten;
Tryckeriet skall inte, annat än i mycket speciella fall, sälja tryckeritjänster på den externa marknaden. Med speciella fall menas sådana uppdrag som tryckeriet har särskilda förutsättningar att utföra.

Givet att verket rättar sig efter dessa rekommendationer så gör Konkurrensrådet bedömningen att konkurrensneutralitet föreligger inom aktuella områden.

Analys

Utgångspunkten för analysen har varit att försöka identifiera de verksamheter som bedrivs av Sjöfartsverket i konkurrens med andra privata aktörer.

Vid analysen har verket speciellt beaktat det faktum att små konkurrenter som verkar på en lokal marknad riskerar att drabbas hårdare om konkurrensneutralitet ej råder. Med begreppet konkurrensneutralitet menar verket att konkurrens mellan Sjöfartsverket och eventuella konkurrenter sker på lika villkor.

Analysen har slutligen utgått ifrån ett säljarperspektiv, inte utifrån ett upphandlingsperspektiv. Med detta synsätt är t.ex. enheten för informationsteknik inte att betrakta som en konkurrensutsatt verksamhet, trots det faktum att den utan hinder skulle kunna upphandlas av, från verket, fristående leverantör.

Vid analysen har verket använt sig av en enkel definition. Definitionen innebär att en verksamhet, för att den skall bedömas såsom varande konkurrensutsatt, skall uppfylla åtminstone fyra kriterier.

Kriterium 1

Det första kriteriet innebär att vi begränsar oss till nuläget. Sjöfartsverket skall, i dag, sälja tjänsten eller produkten på marknaden. Med marknaden menar verket kunder utanför statskoncernen. En tjänst/produkt som verket skulle ha kunnat erbjuda marknaden, men där man av olika skäl valt att inte göra det, uppfyller alltså inte detta kriteriet.

Kriterium 2

Innebörden av det andra kriteriet är att det skall finnas en marknad dvs. det skall finnas andra leverantörer inom verksamhetsområdet. I detta hänseende begränsar sig Sjöfartsverket till den nationella marknaden. Skulle en tänkbar leverantör bara finnas i Portugal eller England så innebär detta kriterium att en nationell marknad saknas och att denna verksamhet följaktligen inte kan betraktas som konkurrensutsatt.

Kriterium 3

Kriterium 3 säger att produktionen av tjänsten/produkten inte skall vara av ringa omfattning. Ett exempel på ringa omfattning skulle kunna vara att verket har ett uppdrag att hantera utprickningen i hamnen i Valdemarsvik. Om detta skulle vara Sjöfartsverkets enda uppdrag inom verksamhetsområdet, så är verksamheten av ringa omfattning och kan i enlighet med detta kriterium inte betraktas som konkurrensutsatt.

Kriterium 4

Kriterium 4 stipulerar slutligen att produktionen av tjänsten/produkten skall bedrivas någorlunda kontinuerligt. Det faktum att Sjöfartsverket, inom ett givet verksamhetsområde, utför ett ”externt” uppdrag t. ex. vart femte år, innebär inte att verksamheten kan betraktas som konkurrensutsatt.

Givet ovanstående kriterier har verket kommit fram till att följande verksamheter kan betraktas som konkurrensutsatta.

Konkurrensutsatta verksamheter

Arkö konferensanläggning

Sjöfartsverkets egen kursgård. Tjänsten säljs på en mycket konkurrensutsatt marknad, där det finns ett stort antal externa aktörer såväl lokalt som regionalt. Knappt hälften av omsättningen bedöms komma från externa kunder.

Tryckeriverksamheten

I likhet med Arkö konferensanläggning så är ”tryckerimarknaden” mycket konkurrensutsatt.

Tryckeriets huvuduppgift är att trycka samtliga svenska sjökort. Huvuduppgiften innebär att tryckeriet är utrustat för att klara av höga temporära produktionstoppar. Denna kapacitet utnyttjas främst på våren innan ”säsongen” startar. Under övriga delar av året finns icke oväsentlig överkapacitet som skulle kunna erbjudas marknaden.

Den externa omsättning uppgår till ca 10 % av total omsättning.

Tryckeriverksamheten bedrivs i samarbete med Luftfartsverket och utförs från och med 2003-07-01 med Luftfartsverket som huvudman.

Byggentreprenadverksamheten

Här förekommer en del specialentreprenader, men verksamheten omfattar även normal byggentreprenad. De flesta externa uppdrag som Sjöfartsverket utför är sannolikt små men kan ändå påverka den lokala konkurrenssituationen kraftigt. Detta eftersom byggentreprenadbranschen normalt karaktäriseras av små lokala aktörer.

Den huvudsakliga delen av byggentreprenaden, vilket måste understrykas, utförs dock för eget bruk eller åt uppdragsgivare inom ”statskoncernen” och anses ej vara konkurrensutsatt.

Sjökortsprodukter för båtsportbruk (t.ex. DLS)

Det exempel vi i första hand tar upp har varit anmält till konkurrensverket för misstänkt ”prisdumping”. Jämfört med andra sjökortsprodukter marknadsförs denna produkt just nu mer aktivt. Omfattningen torde dessutom komma att öka under de kommande åren då allt fler kustområden blir tillgängliga digitalt.

För ovanstående produkter/tjänster kommer Sjöfartsverket att med början i juni 2003 redovisa verksamheternas resultat kvartalsvis i samband med ordinarie kvartalsrapportering.